

Veľký Piatok

Liturgia domácej Cirkvi

Prečo sláviť doma?

Nie je to iba pre núdzovú situáciu a tiež to nemá zmenšiť hodnotu sledovania liturgie cez masmédiá, nie je to iba alternatíva pretože nemôžeme ísť do kostola. Je to predovšetkým provokácia tejto situácie, aby sme objavili dar, že sme domácou Cirkvou.

Tam, kde sú manželia, ktorí majú sviatosť manželstva, tam je garantovaná aj prítomnosť Ježiša (AL 315).

To však nie je všetko, pretože manželia silou daru, ktorý prijali „sú neustálym znamením toho, čo sa udialo na kríži... manželstvo, ako každá iná sviatosť, je spomienkou, uskutočnením a proroctvom tejto udalosti spásy“ (FC 13).

Pápež František potvrdzuje a prehľbuje tento význam (AI 161) „rodina je kristologickým znamením, pretože ukazuje blízkosť Boha, ktorý zdieľa život človeka, zjednotiac sa s ním vo vtelení, na kríži a pri vzkriesení. Je znamením Krista, pretože zjavuje Krista, ktorý prešiel Veľkou Nocou.“

Odtiaľ pochádza radosť, že všetci manželia aj doma dokážu vyjadriť a mať účasť na veľkom tajomstve (por. Ef 5, 32).

V tej domácnosti, kde nie je prítomná sviatosť manželstva, tam sa môže a musí sa dať rovnako sláviť liturgia spoločne, z moci sviatosti krstu a v istote, že Ježiš je prítomný tam, „kde sú dvaja lebo traja zjednotení v mojom mene, tam budem ja s nimi (Mt 18,20)“ Iba toto dáva zmysel, aby sme sa modlili doma.

Chceme však pripomenúť, že rodina nie je cieľovým bodom, ale iba miestom, odkiaľ sa vychádza, aby sme v Eucharistii spolu vytvárali veľkú rodinu, komunitu, Kristovo telo, ktorým je Cirkev.

Úvod

Dnes, na Veľký Piatok, si pripomíname utrpenie a smrť Pána Ježiša. Svätá omša sa neslávi nikde na svete - v celej Cirkvi. Atmosféra modlitby je jednoduchá. Až do soboty večera – do slávnostnej Veľkonočnej vigílie sa nepoužívajú hudobné nástroje. Tento čas je časom rozjímania a ticha. Na spoločné prežívanie tejto liturgie sa odporúča tretia hodina popoludní, alebo najvhodnejší čas, keď môže byť celá rodina spolu.

Na stôl môžeme prestrieť biely obrus alebo červené plátno, potom naň položíme kríž a Sväté Písmo, ktoré otvoríme na mieste, kde sa opisujú udalosti utrpenia Pána (Jn 19). Na stole necháme zhasnuté sviece, ktoré sú znakom očakávania Vigílie zmŕtvychvstania. Jeden z rodičov bude vedúcim liturgie (V) a ostatní si rozdelia službu lektorov (L1 a L2), všetci budú spolu odpovedať pri značke (S).

Pre čítanie Pašii je vhodné, aby sa vopred dobre označili miesta pre jednotlivých čitateľov: Rozprávač, Ježiš, Pilát, zástup ľudí.

Na začiatku si všetci kláknú pred miestom s krížom, ktoré je pripravené na liturgiu.

V. V mene Otca i Syna i ducha Svätého.

S. Amen.

V. Nech nám Duch Svätý pomáha, aby sme prežívali tento čas modlitby pred Ježišovým krížom:

Príd' k nám, Duchu Svätý, do našej rodiny.

S. Príd' k nám, Duchu Svätý, do našej rodiny.

V. Duchu Svätý, pomôž nám prežívať spoločenstvo s trpiacim Ježišom, ktorý je v tento náročný čas ukrižovaný pre všetkých.

S. Príd' k nám, Duchu Svätý, do našej rodiny.

V. Príd' Duchu Svätý, aby sme sa mohli cítiť zjednotení okolo Tvojho Syna, daruj nám svoju lásku.

S. Príd' k nám, Duchu Svätý, do našej rodiny.

V. Duchu Svätý, daj nám vidieť v utrpení Ježiša lásku Boha Otca, ktorou nás všetkých miluje. Urob, aby sme videli v ukrižovanom Ježišovi lásku, ktorá je základom našej rodiny a celého sveta.

S. Amen.

V. Na obrázku hore sa ruky Ježiša javia, akoby objímali kríž, naznačujú jeho prijatie. Kríž sa nevyberá. Každý by si ho mohol aj skrútiť. Niekedy si myslíme, že by sme ho mohli dokonca aj zahodiť. Ježiš nás však učí, že ho treba prijať. On kríž objíma, nie preto, že sa mu páči, nie preto, že nemá z neho strach, ale preto, lebo z neho pochádza spása pre nás všetkých.

Ježiš je vodca všetkých trpiacich. Zostupuje do najhlbšej priepasti bolesti, aby pozbieral a zobral na seba každé utrpenie a bolesť, aby nás zachránil z každého strachu. Zverme všetko Pánovi, nič sa nestratí.

Teraz sa pripravme, aby sme odovzdali Ježišovi naše osobné kríže a kríže, ktoré vidíme vo svete.

Pre každého môžeme rozdeliť na polovicu hárok papiera:

- Na jednu stranu si môže každý napísať svoje osobné kríže (jednu alebo viac ťažkostí a utrpení, ktoré mi spôsobujú druhí, ale aj tie, ktoré spôsobujem druhým);
- Na druhú stranu môže každý napísať kríže sveta v tomto čase (to, čo spôsobuje bolesť a utrpenie vo svete okolo nás)

Tieto listy potom predložíme ukrižovanému Ježišovi, pri poklone krížu, pretože on nesie na sebe všetky naše kríže a on ich premení v zmŕtvychvstaní.

Spev: Nada te turbe - Netráp sa márne (<https://youtu.be/g2IKINuSYjw>)

ÚVOD DO PRÍBEHU O PÁNOVOM UTRPENÍ

Všetci sedia:

- V.** Je večer. Ježiš je v Jeruzaleme so svojimi učeníkmi. Sú zhromaždení v jednom dome na Veľkonočnej večery, aby spolu jedli baránka; je tam víno a nekvasený chlieb. Sedia okolo stola a odrazu Ježiš hovorí: „Veru, veru hovorím Vám, jeden z vás ma zradí.“ Všetci zosmutneli. Medzitým Ježiš zoberie chlieb, láme ho a dáva im ho, pričom hovorí: „Vezmite, toto je moje telo.“ Potom zoberie kalich s vínom, podáva im ho a hovorí: „Toto je moja krv, krv novej zmluvy, ktorá sa vylieva za vás.“ Je to posledná Ježišova večera, posledný večer pred Jeho smrťou.
- Na konci večere Ježiš vychádza von so svojimi priateľmi, odoberie sa do olivovej záhrady v Jeruzaleme, ktorá sa volá Getsemani. Začína sa takto modliť: „Otecko môj, pre Teba je možné všetko, vzdial' odo mňa toto utrpenie! Ale nech sa stane nie to, čo ja chcem, ale čo Ty chceš.“ Počas Ježišovej modlitby jeho učeníci spia, namiesto toho, aby boli s Ním a sprevádzali ho v modlitbe.
- Počas toho, ako sa Ježiš modlí, prichádzajú ľudia s mečmi a palicami. Je tu aj Judáš, ktorý ho zradil. Položia naň ruky a zatvárajú ho. Je stále noc, privádzajú ho k veľkňazovi, ktorý sa ho pýta: „Je pravda, že si Kristus, Syn Boží?“ Ježiš hovorí: „Áno, Ja som!“ „Toto je rúhanie!“ kričí veľkňaz, ktorý neverí Ježišovým slovám. Niektorí naň začínajú pl'ovať a bijú ho. Ráno ho poviazaného reťazami vedú k Pilátovi, rímskemu miestodržiteľovi.

UMUČENIE JEŽIŠA PRE NÁS

Po skončení úvodného rozprávania, všetci vstanú.

Spev na úvod (zvolanie):

V: Sláva Ti a chvála, Ježišu Kriste.

Kristus sa stal pre nás poslušným až na smrť, až na smrť na kríži. Preto ho Boh nad všetko povýšil a dal mu meno, ktoré je nad každé iné meno.

S: Sláva Ti a chvála, Ježišu Kriste.

V. **Umučenie nášho Pána Ježiša Krista podľa Jána (19,1-30)**

Rozprávač Vtedy Pilát Ježiša vzal a dal ho zbičovať. Vojaci uplietli z trnia korunu, položili mu ju na hlavu a odeli ho do purpurového pláštá. Prichádzali k nemu a hovorili:

Ľud „Bud' pozdravený, židovský kráľ!“

Rozprávač Pilát znova vyšiel a povedal im:

Pilát „Pozrite, privádzam vám ho von, aby ste vedeli, že na ňom nijakú vinu nenachádzam.“

Rozprávač Ježiš vyšiel von s trňovou korunou a v purpurovom plášti. Pilát im povedal:

Pilát „Hľa, človek!“

Rozprávač Len čo ho zazreli veľkňazi a ich sluhovia, kričali:

Ľud „Ukrižuj! Ukrižuj ho!“

Rozprávač Pilát im povedal:

Pilát „Vezmite si ho a ukrižujte. Ja na ňom nenachádzam vinu.“

Rozprávač Židia mu odpovedali:

Ľud „My máme zákon a podľa zákona musí umrieť, lebo sa vydával za Božieho Syna.“

Rozprávač Keď to Pilát počul, ešte väčšmi sa naľakal. Znova vošiel do vládnej budovy a spýtal sa Ježiša:

Pilát „Odkiaľ si?“

Rozprávač Ale Ježiš mu neodpovedal. Pilát sa ho spýtal:

Pilát So mnou sa nechceš rozprávať?! Nevieš, že mám moc prepustiť ťa a moc ukrižovať ťa?“

Rozprávač Ježiš odpovedal:

Ježiš „**Nemal by si nado mnou nijakú moc, keby ti to nebolo dané zhora. Preto má väčší hriech ten, čo ma vydal tebe.**“

Rozprávač Od tej chvíle sa Pilát usiloval prepustiť ho. Ale Židia kričali:

Ľud „Ak ho prepustiš, nie si priateľom cisára. Každý, kto sa vydáva za kráľa, stavia sa proti cisárovi.“

Rozprávač Keď Pilát počul tieto slová, vyviedol Ježiša von a sadol si na súdnu stolicu na mieste zvanom Lithostrotus, po hebrejsky Gabbatha. Bol Prípravný deň pred Veľkou nocou, okolo poludnia. Tu povedal Židom:

Pilát „Hľa, váš kráľ!“

Rozprávač Ale oni kričali:

Ľud „Preč s ním! Preč s ním! Ukrižuj ho!“

Rozprávač Pilát im povedal:

Pilát „Vášho kráľa mám ukrižovať?!“

Rozprávač Veľkňazi odpovedali:

Ľud „Nemáme kráľa, iba cisára!“

Rozprávač Tak im ho teda vydal, aby ho ukrižovali. A oni prevzali Ježiša. Sám si niesol kríž a vyšiel na miesto, ktoré sa volá Lebka, po hebrejsky Golgota. Tam ho ukrižovali a s ním iných dvoch, z jednej i druhej strany, Ježiša v prostriedku. Pilát vyhotovil aj nápis a pripevnil ho na kríž. Bolo tam napísané: „Ježiš Nazaretský, židovský kráľ.“ Tento nápis čítalo mnoho Židov, lebo miesto, kde Ježiša ukrižovali, bolo blízko mesta; a bol napísaný po hebrejsky, latinsky a grécky.

Židovskí veľkňazi povedali Pilátovi:

Ľud „Nepíš: Židovský kráľ, ale: On povedal: ‚Som židovský kráľ.‘“

Rozprávač Pilát odpovedal:

Pilát „Čo som napísal, to som napísal.“

Rozprávač Keď vojaci Ježiša ukrižovali, vzali jeho šaty a rozdelili ich na štyri časti, pre každého vojaka jednu. Vzali aj spodný odev. Ale tento odev bol nezošívaný, odhora v celku utkaný. Preto si medzi sebou povedali:

Ľud „Netrhajme ho, ale losujme oň, či bude!“

Rozprávač Aby sa splnilo Písmo: „Rozdelili si moje šaty a o môj odev hodili lós.“ A vojaci to tak urobili.

Pri Ježišovom kríži stála jeho matka, sestra jeho matky, Mária Kleopasova, a Mária Magdaléna. Keď Ježiš uzrel matku a pri nej učeníka, ktorého miloval, povedal matke:

Ježiš „Žena, hľa, tvoj syn!“

Rozprávač Potom povedal učeníkovi:

Ježiš „Hľa, tvoja matka!“

Rozprávač A od tej hodiny si ju učeník vzal k sebe.

Potom Ježiš vo vedomí, že je už všetko dokonané, povedal, aby sa splnilo Písmo:

Ježiš „Žízňim.“

Rozprávač Bola tam nádoba plná octu. Nastokli teda na yzop špongiu naplnenú octom a podali mu ju k ústam. Keď Ježiš okúsil ocot, povedal:

Ježiš „Je dokonané.“

Rozprávač Naklonil hlavu a odovzdal ducha.

Po skončení čítania, každý pred očami ostatných položí ruku na Sväté Písmo, aby tým vyjadril svoju vieru a účasť na Ježišovom utrpení a Jeho láske. Potom všetci zostanú na chvíľku v tichu.

Pieseň, ktorá môže v tomto tichu zaznieť: Prečo, môj Bože?
(<https://youtu.be/Hvw3EdqX34k>)

PROSBY

Stojíme

V. *Potom ako sme počúvali o utrpení Pána Ježiša, Ti predkladáme naše prosby. Vieme, že ich všetky prijmeš do svojej roztvorenej náruče na kríži. Po každej prosbe povieme spoločne: Vypočuj nás, Pane Ježišu.*

L1. **Pane, prijmi do Svojho náručia Cirkev v týchto časoch obmedzenia a karantény, aby ešte viac objavila dar modlitby a prežívala ho vo svojich domovoch a domácnostiach.**

S: Vypočuj nás, Pane Ježišu.

L2. **Pane, prijmi do Svojho náručia všetky osoby v ekonomických ťažkostiach, ktoré zapríčinila kríza, ktorú prežívame.**

S: Vypočuj nás, Pane Ježišu.

L1. **Pane, prijmi do Svojho náručia všetky osoby, ktoré sú choré a trpia, kvôli epidémii coronaviru.**

S: Vypočuj nás, Pane Ježišu.

L2. Pane, prijmi do Svojho náručia všetkých našich drahých zosnulých

S: Vypočuj nás, Pane Ježišu.

V. Kto chce pridať nejakú prosbu, teraz môže...

S: Vypočuj nás, Pane Ježišu.

POKLONA KU KRÍŽU

V. Teraz chceme prežívať toto veľmi pekné a dôležité gesto: pobožkáme kríž. Ježiš nám daroval život na kríži, zobral na seba každú našu ťažkosť a utrpenie. Chceme mu vyjadriť svoju oddanosť a vd'ačnosť za to, že nám daroval všetko – celého seba a že nás miluje do krajnosti.

Najmenší (alebo niekto iný z rodiny) zoberie kríž a podrží ho pred ostatnými tak, aby sa mohli pred krížom pokloniť a pobožkať ho.

Ak sú pripravené listy (list), kde sú napísané kríže rodiny a sveta, teraz ich môžeme prečítať Ježišovi.

Navrhnuté piesne na meditáciu a osobnú modlitbu:

- Lì con te (<https://youtu.be/8EW594DfWUY>) Tu s Tebou.
- Amore abbandonato (<https://youtu.be/1en-zK4EKgA>) Opustená láska
- Popolo mio (https://youtu.be/DvC9Mhm_cxY) Ľud môj

V. Drahý Ježišu, prinášame Ti námahy, bolesti, utrpenia... a utrpenia tohto sveta...

V. Pane Ježišu, Ty si nás spasil.

S. Milujeme Ťa a veríme v Teba.

V. Pane Ježišu, Ty si trpel na kríži z lásky k nám.

S. Milujeme Ťa a veríme v Teba.

V. Pane Ježišu, oslobodil si nás od každého strachu.

S. Milujeme Ťa a veríme v Teba.

V. Chceme sa zjednotiť s Tebou, s Tvojim utrpením, s Tvojim telom, ktoré si nám daroval z lásky aj dnes, s Tvojou opustenosťou, ktorú prežívaš v toľkých svätostánkoch. Keďže Ťa nemôžeme prijať sviatostne – v Eucharistii, chcem sa zjednotiť s Tebou cez duchovné sväté prijímanie:

S: Ježišu, verím, že si naozaj prítomný vo Sviatosti Oltárnej.

Milujem Ťa nadovšetko a túžim po Tebe v mojej duši.

Keďže Ťa teraz nemôžem prijať sviatostne, príd' aspoň duchovne do môjho srdca.

(tu urobme na chvíľku prestávku, aby sme sa zjednotili s Ježišom)

Práve si prišiel, objímam Ťa a celý sa s Tebou zjednocujem, nikdy nedovoľ, aby som sa odlúčil od Teba.

V: A teraz sa držiac za ruky prednesme modlitbu, ktorú nám zanechal Ježiš:

S.: Otče náš...

Počas toho ako sa prežehnávame:

V.: Nech nás žehná Pán, nech nás chráni. Nech rozžiari svoju tvár nad nami a nech nám daruje svoje milosrdenstvo. Nech na nás zhladne a nech nám daruje nám svoj pokoj.

S. Amen.

Po tejto modlitbe požehnania, vedúci môže dať krížik všetkým prítomným osobám.

V.: Podme sa pripravovať aj na návrat k sláveniu nedeľnej Eucharistie

LEBO TÚŽIACI, túžime

V.: *Slovo Veľkého Piatku nám pripomína, ako Ježiš veľmi túži po našej blízkosti, keď trpí. Jeho výčitka je mierna: „neboli ste schopní bdieť so mnou ani hodinu“ (Mt 26,40). Ani na kríži nás neprestane volať: „Žízni“ (Jn 19,28)*

Uvedomujeme si, Ježišu, že je toľko svätostánkov, kde si prítomný; a nikto sa ani na to miesto nepozrie, a ani nepokľakne pre ním. A ako nám pripomínaš zo svätostánkov, kde si: „Túžim po vás!“

Aj našou túžbou je, aby sme Ťa vždy, keď pôjdeme okolo kostola, spoznali a pozdravili.

Aj my túžime po tom, keď prídeme ku Tebe – ukrižovanému a vzkriesenému - na nedeľnú Eucharistiu, aby to bola vždy naša odpoveď na Tvoju lásku, ktorá nás volá.

V čase medzi stretnutiami (v Eucharistii) pripájame každú našu bolesť, veľkú i malú, k Tvojej, pretože nechceme utiecť od Tvojho a nášho kríža. Chceme stále dávať lásku s Tebou.